

Význam střídání plodin a pěstování biopásů pro krajinu

Hospodařím od roku 1992 konvenčně na 174 ha, v nadmořské výšce 400 - 550 m, v oblasti Svitavské pahorkatiny. Z rozdílu nadmořské výšky vyplývá, že hospodařím v kopcovité oblasti, kde o projevy eroze není nouze... Větší část, téměř 100 hektarů plochy na které hospodařím, tvoří travní porosty. Louky jsou převážně v I. ochranném pásmu vodního zdroje a pastviny jsou v kopcovitém terénu, který je z části nepřístupný pro zemědělskou techniku.

Od začátku hospodaření kladu důraz na střídání plodin a to nejen z důvodu ochrany půdy, ale i proto, že diverzifikace plodin je důležitou součástí celého životního prostředí a je takřka nezbytná pro zachování některých živočišných druhů.

V osevním sledu seji většinou pšenici ozimou, pak ječmen jarní i ozimý, poté oves setý i bezpluchý, kdy před orbou na pozemek 1x za šest let rozmetu hnůj. Pozitivně oves reaguje i na zapravenou hmotu po meziplovině. Jako další seji hrách, nebo hořčici bílou, někdy zařadím i trávy na semeno, většinou víceleté.

Při tomto osevním postupu je i významně menší tlak houbových chorob!

U travních ploch využívám jejich přirozené schopnosti zadržet přívalové srážky a kromě zmírnění následků eroze je jejich význam vhodným umístěním i při zadržení vody v krajině!

Pastvu skotu provádím v zatravněném údolí kde na část byla dříve orná půda, které tvoří vlastně přirozené koryto v délce 1,5km, odvádějící vodu z krajiny. Zvláště při jarním tání, či přívalových srážkách býval projev eroze až děsivý, na konci údolí ročně „přiteklo“ i 5 cm ornice! Po zatravnění před více než deseti lety se v této délce zpomalil odtok vody natolik, že se často všechna stačí vsáknout a daří se ji tak udržet v krajině.

Odtok vody z krajiny

Máme erozně ohrožené pozemky vyznačené v LPISu, ale mnohdy to nevystihuje reálný stav a mělo by se vycházet z toho, co lze vidět po přívalových deštích! Krajina nám „řekne“, kde je její slabší místo! Toto lze zmírnit alespoň travními pásy, které ale „obtěžují“, pokud chcete obdělávat velký lán vcelku, bez omezení... Ovšem ornici která nám mizí, tu průmyslovými hnojivy nahradit nelze!!

Dále na orné půdě seji krmné biopásy, které jsem začal pěstovat před dvaceti lety. Tehdy to určitě nebylo motivováno finančním výnosem, ale protože jsem též myslivec a leží mi na srdci ochrana přírody, šel jsem do toho i přes počáteční problémy! Postupně výměra narůstala na současných 12,5 ha biopásů.

Biopásy v krajině

Díky výzkumu týmu z Mendelovy univerzity a následně i pokusným plochám, které u nás vede Ing. Záhora jsem při spolupráci ze zvědavosti „nakoukl pod pokličku“, zjistil že není dusík jako dusík, objevil edafon, jeho vliv na půdní strukturu a přišel i na to, co dokáží s půdou a životem v půdě průmyslová hnojiva!

Plocha výzkumného projektu Mendelovy univerzity

Právě díky rozdílu- běžně obhospodařované a hnojené pole, byť v mém případě 1x za 4 až 5 let hnojené trochou hnoje z hluboké podestýlky a biopásy, kde zůstává hmota zapravená do půdy a kde se nehnojí, popřípadě před orbou či podmínkou rozmetu trochu hnoje a je oset stále na stejném místě jsem si všiml rozdílu ve struktuře půdy a téměř absenci utuženého podloží v biopásech! A to i přesto, že jsou obě plochy obdělávané stejnými stroji! A protože mezi biopásem a zasetou plodinou vzniká při orbě rozpluha, jednou téměř 3 hodiny po dešti jsem na mírně svažitém poli pozoroval, jak nad úrovní pásu utužené země vytéká skrytá voda a teče do biopásu. Na druhé straně biopásu, po pouhých 18 ti metrech jsem tehdy hledal, zda voda protéká biopásem, ale veškerá voda, která skryta zraku z pole odtékala se stačila na pouhých 18 metrech zasáknout!

Biopás pod svahem

Biopás: ostrov rozmanitosti v krajině

To svědčí o ohromném potenciálu „zdravé“ půdy zadržet vodu, která dopadne na zem a zároveň je to důkazem, že ničení půdy hnojivem je reálnější, než si drtivá většina zemědělců dokáže připustit!

Dalším přínosem biopásů pro krajinu je zadržení sněhu, je přirozenou překážkou větrné erozi a samozřejmě krytem a potravou pro spoustu živočichů, což je jejich primárním určením!

Biopásy na jaře – přirozená bariéra erozi

Je ale paradoxem, že ač se několikanásobně zvýšila dotace na pěstování biopásů – jako motivace pro zvýšení jejich ploch, tak jsou k vidění spíše jen sporadicky! Dle mého by se měli příslušné orgány zamyslet u větších podniků a velkých ploch nad podmíněním části dotace na plochu pěstování určité plochy biopásů - stejně jako u meziplodin či bílkovinných plodin.

Je to možná kapka, ale spolu s ostatními opatřeními by to byl další krok ke zlepšení, protože „zabíjením života“ v půdě neničíme jen půdu samotnou! Je totiž součástí celého životního prostředí, kde je vše křehce propojeno! Pokud dnes aktuálně nadáváme na sucho, poohlédněme se pod nohy a položme si otázku: „Co jsem proti tomu udělal já sám!“

...a udělat můžeme a musíme!

Já, soukromý zemědělec Josef Šindler jsem už začal!

